5. Sınıf Sosyal Bilgiler
1. Öğrenme Alanı: Birlikte Yaşamak

Aşağıda verilen boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

Rol	**Sosyal Rol**	**Grup**	**Birey**	**Mesleki rol**	**Rol pekişmesi**
Rol çatışması	**Kültür**	**Yardımlaşma**	**İmece**	**Zimem Defteri**	**Dayanışma**
Hak	**Sorumluluk**				

Toplumu oluşturan insanların her birine birey, fert ya da kişi denir.	**Birey**
Amaçları ve değerleri ortak olan bireylerin bir araya gelmesiyle oluşan topluluktur.	**Grup**
Grupta veya yaptığımız herhangi bir işte üstlendiğimiz görevlerdir.	**Rol**
İnsanların yaşadıkları toplum içinde üstlendikleri toplumsal görevdir.	**Sosyal Rol**
İçinde yer aldığımız meslek grubunun gerektirdiği davranışlara ve kurallara uygun hareket etmektir.	**Mesleki rol**
Bir gruptaki rolün, başka bir gruptaki rolü daha da güçlü hale getirmesidir.	**Rol pekişmesi**
Yasaların bireylere tanımış olduğu yetkilere ya da grup içerisinde herhangi bir işi yapma yetkisidir.	**Hak**
Bir kişinin rolüne uygun davranmasına ve bulunduğu grup içerisinde görevlerini yerine getirmesidir.	**Sorumluluk**
Bir milletin tarih boyunca meydana getirdiği maddi ve manevi değerler bütünüdür.	**Kültür**
Toplumu oluşturanların birbirlerini gönüllü olarak maddi ve manevi desteklemeleridir.	**Yardımlaşma**
İnsanların gönüllü ya da zorunlu olarak bir araya gelerek el birliği ile birtakım işleri yapmasıdır.	**İmece**
Toplumu oluşturanların güç birliği oluşturup zorlukları aşmak için ortak hareket etmelerine dayanışma denir.	**Dayanışma**
Osmanlı'da kalan bir yardımlaşma geleneği, günümüzdeki veresiye defteri	**Zimem Defteri**

5. Sınıf Sosyal Bilgiler
1. Öğrenme Alanı: Birlikte Yaşamak

Aşağıda verilen cümlelerin başına doğruysa D, yanlışsa Y yazınız.

D	Gruplar en az iki veya daha fazla kişiden oluşur.
D	Grup üyelerinin ortak bir amacı vardır.
Y	Grup üyeleri arasında iş birliği ve iş bölümü yoktur.
D	Gruplar kısa süreli de uzun süreli de olabilir.
D	Bir insan aynı anda birden fazla gruba üye olabilir.
Y	Aldığımız roller zamanla değişmez.
D	Annelik sonradan kazanılan bir roldür.
Y	İçinde yer aldığımız ilk grup okuldur.
D	Her birey doğduğu andan itibaren toplum içinde belli bir role sahip olur.
D	Doğuştan kazanılan roller ilgi ve yetenek gerektirmez.
Y	Rollerimizin tümüne doğuştan sahip oluruz.
Y	İçinde bulunduğumuz gruplar değişirse bile rollerimiz değişmez.
D	Rollerimiz ve sorumluluklarımız arasında ilişki vardır. Rollerimiz değiştiğinde sorumluluklarımızda da değişiklik olmaktadır.
Y	İnanç, gelenek ve görenek, örf ve âdet, din, dil, ahlak, yazılı ve yazısız kurallar maddi kültür unsurlarıdır.
Y	Hıdırellez Bayramı bir dini bayramdır.
D	Kültürel farklılıklara saygı duyulan yerde insanların birbirine sevgi ve saygısı artar.
Y	Farklı kültürlerin bir araya gelmesinde göçlerin etkisi yoktur.
D	Kültürel farklılıklara saygı duyulan yerde insanların hoşgörü ve empati becerisi gelişir.
D	Askıda ekmek uygulaması toplumdaki birlik ve beraberlik duygularını geliştirir.
D	Anadolu'da kırsal yerleşmelerde insanların turşu, salça, vb. yiyecekleri birlikte yapmaları bir imece örneğidir.
D	Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa tarafından ordunun giyinme, beslenme, cephane gibi ihtiyaçlarını karşılamak için Tekalif-i Milliye Emirleri yayımlandı.

5. Sınıf Sosyal Bilgiler
1. Öğrenme Alanı: Birlikte Yaşamak

Aşağıda verilen ifadeleri hak ve sorumluluklarla eşleştiriniz.

Özellikler	Hak	Sorumluluk
Yasaların bireylere tanımış olduğu yetkilere ya da grup içerisinde herhangi bir işi yapma yetkisidir.	✅	
Bir kişinin rolüne uygun davranmasına ve bulunduğu grup içerisinde görevlerini yerine getirmesidir.		✅
Eğitim görmek	✅	
Derse zamanında gelmek		✅
Doğayı ve hayvanları korumak		✅
Seçme ve seçilme	✅	
Düşüncelerimizi özgürce ifade etmek	✅	
Dilekçe vermek	✅	
Askerlik yapmak		✅
Özel hayatın gizliliğini korumak	✅	
Güvenli bir ortamda yaşamak	✅	
Derslerimize çalışmak		✅
Sağlık hizmetlerinden yararlanmak	✅	
Kamu mallarını korumak		✅
Büyüklerimize saygılı davranmak		✅
Seyahat etmek	✅	
Vergi vermek		✅
Trafik kurallarına uymak		✅
Beslenmek	✅	
Oyun oynamak	✅	
Oy kullandığımızda bilinçli davranmak		✅
Odamızı toplamak		✅
Tarih, kültür ve tabiat varlıklarını korumak.		✅

5.Sınıf Sosyal Bilgiler
2. Öğrenme Alanı Evimiz Dünya

Görseldeki yön okunu dikkate aldığınızda marketin kuzeyinde ve kütüphanenin doğusunda ne vardır?

Okul

Hastane, kaymakamlığın neresindedir?

Güney

Hastaneden restorana gitmek isteyen biri hangi yönlerde ilerlemelidir?

Batı ve kuzey

Kaymakamlıktan kütüphaneye gitmek isteyen biri hangi yönde ilerlemelidir?

Batı

Okulun doğusunda ve hastanenin kuzeyinde hangi kurum bulunmaktadır?

Kaymakamlık

5.Sınıf Sosyal Bilgiler
2. Öğrenme Alanı Evimiz Dünya

Türkiye'nin Göreceli Konum özelliklerini dikkate alarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1) Türkiye, Asya ile Avrupa arasında bulunmasaydı hangi özelliği önemini kaybederdi?

Kıtalar arasında köprü olma ve ulaşım-ticaret yolları üzerinde bulunma özelliği önemini kaybederdi.

2. İstanbul ve Çanakkale Boğazları bulunmasaydı Türkiye'nin hangi alandaki önemi azalırdı?

Deniz ulaşımı, ticaret ve jeopolitik önemi azalırdı.

3. Türkiye'nin batıdan doğuya yükseltisi artmasaydı sıcaklık dağılışında nasıl bir farklılık yaşanabilirdi?

Doğuya gidildikçe yükseltiye bağlı sıcaklık azalması daha az belirgin olurdu.

4. Türkiye'nin yer şekilleri her yerde aynı olsaydı iklim çeşitliliği nasıl etkilenirdi?

İklim çeşitliliği azalır, benzer iklim özellikleri daha geniş alanlarda görülürdü.

5. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada olmasaydı hangi ekonomik faaliyetler olumsuz etkilenebilirdi?

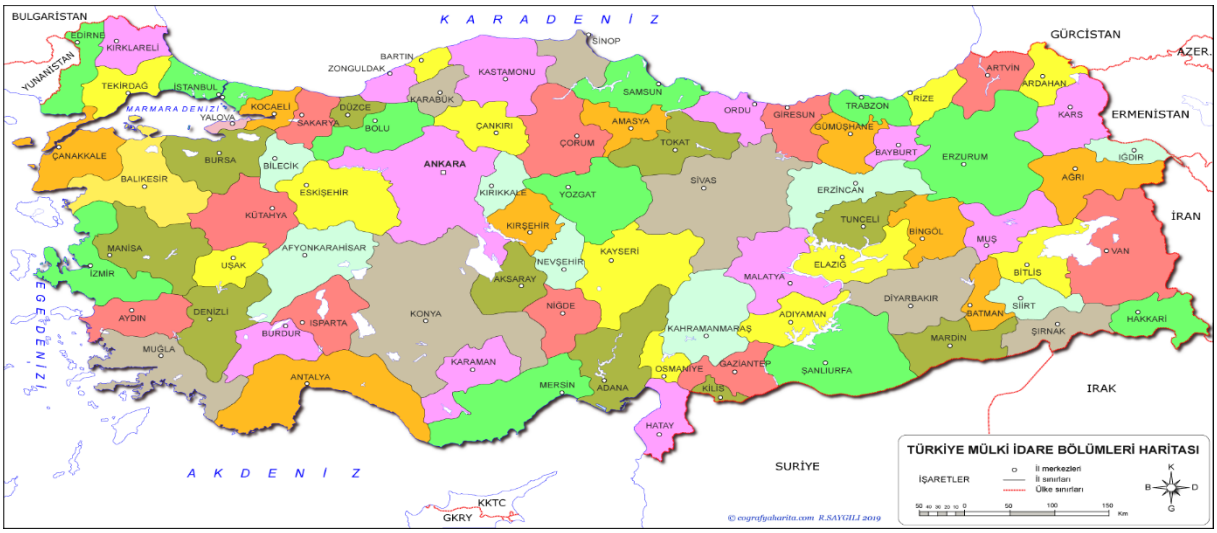
Balıkçılık, deniz turizmi, deniz ticareti ve deniz ulaşımı olumsuz etkilenebilirdi.

6. Türkiye'de dağlar doğu-batı yerine kuzey-güney yönünde uzansaydı kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım nasıl etkilenebilirdi?

Bölgeler arası ticaret, ulaşım ve enerji taşımacılığı açısından öneminin bir kısmını kaybedebilirdi.

5.Sınıf Sosyal Bilgiler
2. Öğrenme Alanı Evimiz Dünya

Aşağıda verilen hakkında bilgi verilen illerimizi haritadan işaretleyerek yanındaki boşluklara yazınız.

Ülkemizin petrol madeni çıkarılan illerinden biriyim. Heykelleriyle ünlü Nemrut Dağı tarihi mekanlarımın başında yer alır. Kahramanmaraş'ın doğusundayım.	**Adıyaman**
Başkentimiz Ankara'ya komşuyum. Bor minerallerinin çıkarıldığı illerden biriyim. Afyonkarahisar'ın kuzeyinde yer alırım.	**Eskişehir**
Ülkemizin en güneyinde yer alan bir Akdeniz iliyim. Suriye ile sınırım var. 6 Şubat depremlerinden en çok etkilenen illerden biri de benim.	**Hatay**
Van Gölü kıyısında bir sınır iliyim. Beş il ile sınırım var. Urartu uygarlığından kalma Tuşpa Kalesi, tarihi mekanlarımdan biridir.	**Van**
Ben Karadeniz kıyısında bir ilim. Dört il ile sınırım var. Doğumda Rize, batımda Giresun, güneyimde Bayburt ve Gümüşhane yer alır. Sümela Manastırı tarihi mekanlarımdan biridir.	**Trabzon**
Eskiden küçük bir köy iken 1829 yılında bölgede taş kömürünün bulunması ile kısa sürede büyüdüm ve il haline geldim. Günümüzde taş kömürü denilince ilk akla gelen yerim. Bolu'nun kuzeyindeyim.	**Zonguldak**
Kuzeyde Karadeniz'e güneyde Marmara'ya kıyım vardır. İki il ile komşuyum. Doğumda Kocaeli; batımda Tekirdağ yer alır. Ayasofya, Kız Kulesi ve Galata Kulesi gibi tarihi mekanlara sahibim.	**İstanbul**
Yüz ölçümü en büyük olan ilim. Dokuz ile sınırım vardır. Ankara'nın güneyindeyim. Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik yaptım. Mevlana Türbesi önemli tarihi mekanımdır.	**Konya**
Konya'dan sonra yüz ölçümü en büyük il benim. Tam sekiz komşum var. İki bin metreden yüksektir dağlarım. Ülkemin en büyük nehri topraklarımda doğar. Bir yanda tarihî köklerim, Divriği Ulu Camii ile yükselirim. Bir yanda kongrem var, cumhuriyete erişirim.	**Sivas**
Yükseltisi en fazla illerden biriyim. Adımı efsanelere konu olan dağımdan almışım. Fırat Nehrinin en önemli koludur Murat Nehri'm. Güneyimde Van Gölü, Doğuda Gürbulak Sınır Kapısı ile İran... Erzurum en geniş komşumdur benim.	**Ağrı**

5.Sınıf Sosyal Bilgiler
2. Öğrenme Alanı Evimiz Dünya

Aşağıda verilen bilgileri uygun alanlarla eşleştiriniz.

Özellik	**Doğal**	**Beşerî**
İnsan etkisi olmadan oluşmuş, doğa unsurlarının oluşturduğu çevredir.	✅	
İnsanların doğal çevre üzerinde yaptığı değişikliklerle oluşan çevredir.		✅
Pamukkale Travertenleri	✅	
Topkapı Sarayı		✅
Selimiye Camii		✅
Peribacaları	✅	
Ölüdeniz	✅	
Nemrut Heykelleri		✅
Nemrut Dağı	✅	
Efes Antik Kenti		✅
Düden Şelalesi	✅	
Mevlana Türbesi		✅
Ayasofya Camii		✅
Sümela Manastırı		✅
Safranbolu Evleri		✅
Kars Ardahan Platosu	✅	
Galata Kulesi		✅
İshak Paşa Sarayı		✅
Göbeklitepe		✅
Ağrı Dağı	✅	
Truva Antik Kenti		✅
Ayder Yaylası	✅	
Van Gölü	✅	

5.Sınıf Sosyal Bilgiler
2. Öğrenme Alanı Evimiz Dünya

Aşağıda verilen doğal ve beşerî çevredeki değişimin sonuçlarını olumlu ve olumsuz olarak işaretleyiniz.

	Olumlu	Olumsuz
Yeni yolların yapılması ulaşımı kolaylaştırır.	✅	
Ormanların azalması canlıların yaşam alanlarını daraltır.		✅
Ekolojik denge bozulur.		✅
Hastane ve okulların yapılması insanların ihtiyaçlarının karşılanmasını kolaylaştırır.	✅	
Aşırı su kullanımı su kaynaklarının azalmasına neden olabilir.		✅
Fabrikaların açılması yeni iş imkânları oluşturabilir.	✅	
Sanayi atıkları ve çevre kirliliği doğal yaşamı olumsuz etkiler.		✅
Barajların yapılması elektrik üretimini ve sulama imkânlarını artırabilir.	✅	
Plansız yapılaşma yeşil alanların azalmasına neden olur.		✅
Ormanların azalması canlıların yaşam alanlarını daraltır.		✅
Biyolojik çeşitlilik azalır.		✅
Yeni yolların yapılması ulaşımı kolaylaştırır.	✅	
Alt yapı ve gecekondulaşma sorunları		✅
Tarla açmak için ormanlar kesilmesi.		✅
Barajların yapımı sırasında yerleşim yerlerinin sular altında kalması.		✅
Dere yataklarının yerleşime açılması sonucu sellerin yaşanması.		✅
Nüfus artışı ve tarım alanlarının yerleşime açılması sonrası gıda kıtlığının yaşanması		✅
Bitki örtüsünün tahrip olmasıyla erozyonun artması		✅
Yeni yapılan köprü ve tünellerle ulaşımın kolaylaşması	✅	
Fabrikaların açılmasıyla iş imkanlarının artması	✅	